

Justitiedepartementet
EU-enheten

EU-nämnden
Riksdagen

Kopia: Justitieutskottet
Kopia: Socialförsäkringsutskottet
Kopia: Konstitutionsutskottet
Kopia: Civilutskottet
Kopia: Försvarsutskottet

Kommenterad dagordning för rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 5 och 7 mars 2025

Onsdag den 5 mars - Inrikes frågor

1. Godkännande av dagordningen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande
Se bifogad preliminär dagordning.

2. (ev.) Godkännande av A-punkterna

- a) Icke lagstiftande verksamhet
- b) Lagstiftning (offentlig överläggning i enlighet med artikel 16.8 i fördraget om Europeiska unionen)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande av A-punktslista

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer och Johan Forssell

3. Förordningen om en gradvis driftstart av in- och utresesystemet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Allmän riktlinje

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Kommissionens förslag till förordning innebär tillfälliga undantag från vissa av bestämmelserna i förordningen om EU:s gemensamma in-och utresesystem för elektronisk registrering av tredjelandsmedborgare (EES-förordningen) från 2017 och EU:s gränskodex. Syftet med undantagen är att möjliggöra ett mer flexibelt ikraftträdande, en så kallad gradvis start. Den föreslagna förordningen erbjuder flexibilitet för medlemsstaterna att genomföra systemet gradvis eller fullt ut från dag ett. Den gradvisa starten ska enligt förslaget pågå i 180 dagar.

EES (Entry Exit System) är EU:s gemensamma in -och utresesystem för elektronisk registrering av de tredjelandsmedborgare som passerar de yttre gränserna för kortare vistelser, eller som nekas inresa, och ska ersätta dagens fysiska stämpling av pass vid gränspassager. Systemet syftar till att förbättra och effektivisera in- och utresekontrollerna vid de yttre gränserna och till att bidra till bättre möjligheter att identifiera personer som inte uppfyller villkoren för inresa eller vistelse inom medlemsstaternas territorium. Systemet ska även kunna användas av de brottsbekämpande myndigheterna för att förstärka den inre säkerheten och kampen mot terrorism och andra grova brott.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen avser ställa sig bakom förslaget till allmän riktlinje.

Sverige anser att EES ska genomföras på ett rättssäkert och effektivt sätt så snart som möjligt, och under de förutsättningarna med minsta möjliga störning vid gränsövergångsställena. Sverige vill verka för att biometri ska registreras i EES i största möjliga utsträckning under den gradvisa starten och att den inte blir längre än nödvändigt.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med justitieutskottet den 16 januari 2025.

Fortsatt behandling av ärendet: Europaparlamentet har ännu inte antagit sin ståndpunkt. När så har skett kan trepartssamtal inledas

4. Det övergripande läget i Schengenområdet

- a) Barometern
- b) Genomförande av prioriteringarna i Schengenrådets årliga cykel: förbättra effektiviteten i systemen för återvändande

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer och Johan Forssell

Förslagets innehåll: En återkommande punkt på Schengenrådets dagordning är den om det samlade tillståndet i Schengenområdet.

Under den första underpunkten kommer kommissionen presentera Schengenbarometern. Syftet med barometern är att ge en ögonblicksbild över läget i Schengenområdet. Under ett år tas tre barometrar fram till Schengenråden i mars, oktober och december. Till juni, då tas en större mer omfattande Schengenrapport fram av kommissionen.

Under den andra underpunkten och inom ramen för de uppsatta prioriteringsområdena för Schengenrådscykeln 2024–2025 har ordförandeskapet aviserat en tematisk diskussion om hur effektiviteten i återvändandesystemen kan stärkas.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar uppföljningen av de uppsatta prioriteringsområdena och att frågan om hur medlemsstaternas nationella återvändandesystem kan bli mer effektiva diskuteras. Ett effektivt återvändande är centralt för att EU:s asyl- och migrationssystem ska fungera och ha legitimitet, vilket i sin tur är avgörande för ett väl fungerande Schengenområde. Regeringen har vidtagit och vidtar en rad åtgärder för att stärka det svenska återvändandesystemet.

Gällande regelverk måste tillämpas effektivt och de gemensamma verktyg som finns nyttjas fullt ut av medlemsstaterna. Det handlar till exempel om informationsutbyte som kan underlätta identifiering samt minska risken för avvikande och otillåtna sekundära förflyttningar inom Schengenområdet.

Detta är angeläget inte minst när det gäller personer som bedöms utgöra ett säkerhetshot. Det handlar också om att nyttja det operativa stöd som Frontex kan ge medlemsstaterna i återvändandeförfarandet.

Avgörande för ett effektivt återvändandesystem är också ett väl fungerande samarbete med tredjeländer när det gäller återtagande av sina medborgare som inte har rätt att vistas i Schengenområdet. Regeringen välkomnar därför EU-gemensamma återtagandeöverenskommelser med tredjeländer, liksom ett strategiskt och solidariskt användande av alla relevanta politikområden, inklusive viseringsinstrumentet, diplomati, handel och bistånd, för att få till stånd ett bättre samarbete.

För att möta nuvarande utmaningar behöver EU:s rättsliga ramverk på återvändandeområdet uppdateras. Regeringen välkomnar därför att kommissionen har aviserat att ett nytt rättsaktsförslag kommer att presenteras inom kort. Regeringen ser bland annat behovet av tydligare skyldigheter för den enskilde som meddelats ett återvändandebeslut, men också enklare förfaranden och nödvändig flexibilitet för medlemsstaterna som säkerställer att återvändandebesluten kan verkställas mer effektivt. Till exempel bör det nya rättsliga ramverket möjliggöra en utveckling av idén om så kallade återvändandehubbar i tredjeländ. Regeringen anser också att de rättsliga och praktiska möjligheterna för att operationalisera idén om återvändandehubbar redan inom ramen för det nuvarande rättsliga ramverket bör undersökas vidare genom till exempel ett pilotprojekt.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information om det övergripande läget i Schengenområdet till justitieutskottet vid flera tillfällen, senast den 5 december 2024. Samråd med EU-nämnden vid flera tillfällen, senast den 6 december 2024.

Fortsatt behandling av ärendet: Tillståndet i Schengenområdet är en återkommande punkt på Schengenrådets dagordning och kommer sannolikt att följas upp även framöver.

Faktapromemoria: -

5. Rådets genomförandebeslut om fastställande av en rekommendation om den gemensamma förbättringspotential som konstaterades i 2024 års tematiska Schengenutvärdering i fråga om återvändande

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Antagande

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Kommissionen gör en årlig tematisk utvärdering inom Schengenområdet som omfattar samtliga Schengenstater. 2024 var temat återvändande. Kommissionen har presenterat en utvärderingsrapport med bästa praxis och ett förslag till rådets rekommendationer. Syftet är att säkerställa att det gällande Schengenregelverket på återvändandeområdet genomförs på ett korrekt och så effektivt sätt som möjligt.

Rekommendationerna som antas är inte bindande men adresserar de gemensamma utmaningar och förbättringsområden som identifierats i rapporten. Medlemsstaterna rekommenderas bland annat att se till att besluts- och överklagandeförfaranden inte är onödigt utdragna, att utveckla och digitalisera sina ärendehanteringssystem och att fullt ut nyttja tillgängliga verktyg för att underlätta identifiering och främjande av frivilligt återvändande. Rekommendationerna handlar även om återvändande av personer som har begått brott eller bedöms utgöra ett säkerhetshot och vilka åtgärder som bör vidtas. Medlemsstaterna rekommenderas bland annat också att fullt ut nyttja de möjligheter till informationsutbyte som Schengens informationssystem (SIS) ger och det operativa stöd Frontex kan erbjuda i återvändandeförfarandet.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen avser ställa sig bakom antagandet av rekommendationerna.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

6. Genomförandet av interoperabilitet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Interoperabilitetsförordningarna, (EU) 2019/817 och 818 skulle enligt den ursprungliga planen varit helt genomförda vid utgången av år 2023. Arbetet med de flesta av de system som ingår i planen har försenats i olika omgångar. RIF-rådet godkände i oktober 2023 en ny tidsplan med slutdatum för genomförandet vid utgången av 2026.

Under hösten 2024 konstaterades det system som ska driftsättas först, in- och utresesystemet (EES), inte skulle kunna startas som planerat i november 2024. Kommissionen presenterade den 4 december ett förslag till förordning som ska tillåta en stegvis, flexibel driftsstart och med en övergångsperiod på sex månader. Förslaget förhandlas för närvarande med sikte på beslut om allmän inriktning vid RIF-rådet i mars.

RIF-rådet i december godtog mot bakgrund av detta att

- slutdatum för genomförandet av interoperabiliteten flyttas fram till utgången av 2027 och att
- eu-LISA fick i uppdrag att till slutet av januari 2025 ta fram en ny övergripande tidsplan för hela genomförandearbetet.

Eu-LISA:s styrelse beslutade den 20 februari att rekommendera en tidsplan där EES startas i oktober 2025 och nästa system, reseauktoriseringssystemet ETIAS, startas under fjärde kvartalet 2026. Med hänsyn till svårigheterna att nu ta fram en tidsplan för hela perioden gav styrelsen eu-LISA i uppdrag att analysera resten av planeringen och presentera ett förslag till plan för åren 2027-28 under tredje kvartalet 2025.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen anser att det är olyckligt med de upprepade förseningarna av genomförandet. Det är viktigt att kunna realisera nyttan av utvecklingsarbetena så snart som möjligt, både för ökad säkerhet och smidigare gränskontroll. En ny tidsplan måste dock vara realistisk, förutsägbar och ge tillräckligt med tid för anpassning av de nationella genomförandena.

Den av eu-LISA:s styrelse beslutade rekommendationen om ny tidsplan motsvarar det scenario som Sverige förordat i diskussionerna. Regeringen avser därför att stödja förslaget.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet vid flera tillfällen, senast den 5 december 2024. Samråd med EU-nämnden vid flera tillfällen, senast den 6 december 2024.

Fortsatt behandling av ärendet: Den övergripande uppföljningen sköts av kommissionen som regelbundet rapporterar till RIF-rådet.

Faktapromemoria: 2017/18:FPM41

7. Övriga frågor: Aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer och Johan Forssell

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet väntas informera om läget i pågående förhandlingar av aktuella lagstiftningsförslag.

8. Migrationens yttre dimension

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Johan Forssell

Förslagets innehåll: Rådet väntas få en uppdatering om det pågående arbetet med att fördjupa partnerskapen med prioriterade tredjeländer på migrationsområdet och den aktuella situationen utmed de främsta migrationsrutterna till EU. Bland aktuella frågor på området kan särskilt situationen i Syrien och nya sätt att motverka irreguljär migration komma att beröras.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen anser att EU:s samarbete med ursprungs-, transit- och stora mottagarländer är en central aspekt av migrationsfrågan. Parallellt med genomförandet av migrations- och asylpakten behöver mer göras för att minska den irreguljära migrationen till Sverige och EU, effektivisera återvändandet och säkerställa skydd längs med migrationsrutterna. EU behöver därför stärka och hitta nya former för samarbetet med tredjeländer. Regeringen ställer sig positiv till att kommissionen i översynen av säkra tredjelandskonceptet i asylprocedurförordningen tittar på anknytningskravet och om konceptet kan justeras i syfte att utöka möjligheten att tillämpa begreppet i samarbeten med tredjeländer för att begränsa den irreguljära migrationen till EU. Regeringen vill också utnyttja det tillfälle som Assadregimens fall skapat för att främja en positiv utveckling i Syrien, som skapar förutsättningar för frivilligt återvändande och återvandring av syrier från regionen, Sverige och EU.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Socialförsäkringsutskottet har löpande fått information, senast den 3 december 2024. Samråd med EU-nämnden gällande den externa dimensionen av migration och samarbete med tredjeländer har skett löpande, senast den 6 december 2024.

Fortsatt behandling av ärendet: Diskussioner om arbetet inom den externa dimensionen och samarbetet med tredjeländer fortlöper i rådsstrukturen (främst arbetsgruppen för externa migrationsfrågor (EMWP) och den operativa samordningsmekanismen för extern migration (Mocadem).

Faktrapromemoria: -

9. Den nuvarande geopolitiska situationens inverkan på EU:s interna säkerhet

a) Syrien

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Frågorna om olika externa konflikters betydelse för den inre säkerheten är återkommande på RIF-dagordningen. Kriget i Syrien tillsammans med internationella insatser för att motverka utvecklingen av terrorism i landet, samt hanteringen av lägren i nordöstra Syrien för Daesh-anhängare är den senaste externa konflikten som diskuteras. I och med Assadregimens fall i december 2024 och att den terroristklassade gruppen Hayat Tahrir al-Sham (HTS) har tagit över ledningen av landet, har situationen i Syrien ånyo blivit en prioriterad fråga. HTS har sedan maktövertagandet givit blandade signaler och det är för tidigt att dra några slutsatser om vad maktövertagandet kommer att innebära för befolkningen och för säkerheten inom landet. Det återstår att se hur HTS förhåller sig till övriga oppositionsgrupper, som det kurdiska självstyret i nordöstra Syrien och hur de kommer agera framgent till exempel när det gäller genomförandet av demokratiska val. Situationen i Syrien berör, utöver säkerheten i landet, regionen och internationellt, även EU:s inre säkerhet.

Läget i Syrien har sedan december 2024 diskuteras och hanterats inom flera olika mötesformat inom EU, bland annat inom ramen för rådets krishanteringsmekanism (IPCR).

Kommissionen har tidigare konstaterat att Assadregimens fall inte hittills haft någon effekt på EU:s inre säkerhet. Samtidigt kan läget snabbt förändras och kommissionen har betonat att säkerhetssituationen i regionen är av högsta prioritet och bevakar riskerna kopplade till en eventuell återkomst av Daesh, resande utländska stridande samt situationen kring interneringslägren i nordöstra Syrien. En annan risk handlar om att vapen och militär utrustning i Syrien kan spridas och hamna i händerna på terrorgrupper eller kriminella nätverk. Oroligheter förekommer i nordöstra Syrien, vilket kan innebära en säkerhetsrisk i relation till lägren för Daesh-anhängare. Hanteringen av dessa risker kräver en kontinuerlig dialog mellan EU, Syrien, Irak och Turkiet, samt USA och övriga aktörer som verkar i regionen.

Förslag till svensk ståndpunkt: Assadregimens fall innebär en möjlighet för Syriens befolkning att forma sin framtid och bygga upp ett fritt, demokratiskt land. EU bör enligt regeringen bidra till en syriskledd, fredlig och inkluderande process där alla syriers mänskliga rättigheter respekteras. Kvinnors och etniska och religiösa minoriteters deltagande måste säkerställas.

Regeringen ser samtidigt mycket allvarligt på säkerhetssituationen i nordöstra Syrien och eventuella konsekvenser för EU:s inre säkerhet. Assadregimens fall innebär dock nya möjligheter att motverka olika risker, och EU bör aktivt verka för detta tillsammans med internationella partners och i dialog med övergångsregeringen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: Frågan förväntas fortsatt behandlas vid kommande RIF-råd.

Faktapromemoria: -

b) Ukraina

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Frågan om hur kriget i Ukraina påverkar EU:s inre säkerhet är återkommande på RIF-dagordningen. Vid mötet förväntas rådet informeras av kommissionen och berörda EU-myndigheter om de olika åtgärder som vidtagits.

EU har en pågående dialog om inre säkerhet med Ukraina som omfattar gränssäkerhet, vapensmuggling, våldsbejakande utländska stridande och övriga säkerhetsrisker. Flera EU-myndigheter, däribland Europol, Frontex och Eurojust, samarbetar med Ukraina. Fokus är på att förhindra spridning av vapen, bevaka de yttre gränserna, övervaka utvecklingen gällande våldsbejakande utländska stridande som kan utgöra extremist- eller terroristhot, insamling av bevis om krigsförbrytelser, motverka hot mot civilbefolkningen, motverka desinformation, och skydda kritisk infrastruktur.

EU har även civila krishanteringsinsatser i både Ukraina och Moldavien inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP).

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet vid flera tillfällen, senast den 3 oktober 2024. Samråd med EU-nämnden vid flera tillfällen, senast den 4 oktober 2024.

Fortsatt behandling av ärendet: Frågorna förväntas fortsatt behandlas vid kommande RIF-råd.

Faktapromemoria: -

10. EU:s handlingsplan för kabelsäkerhet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Carl-Oskar Bohlin

Förslagets innehåll: Syftet med handlingsplanen som kommissionen presenterade 21 februari 2025 är att öka säkerheten för EU:s undervattensinfrastruktur och innehåller åtgärder i hela motståndscykeln: förebygga, upptäcka, reagera och reparera och avskräcka.

Handlingsplanen togs fram mot bakgrund av Rekommendationen om säker och resilient undervattenskabelinfrastruktur samt vitboken om ”Hur kan vi bemästra Europas behov av digital infrastruktur?”. Handlingsplanen omfattar åtgärder som föreslagits i rekommendationen så som utveckling av en Cable Security Toolbox, framtagande av prioriterade kabelprojekt av europeiskt intresse (CPEI projekt, Cable Projects of European Interest), finansiering för utbyggnad av nya och smarta kablar samt åtgärder för stärkt reparationsförmåga.

Handlingsplanen innehåller därutöver förslag att stärka synkroniseringen mellan de båda direktiven som nu implementeras inom unionen; Direktivet om åtgärder för en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverks- och informationssystem i hela unionen (NIS2) och Direktivet om att säkerställa motståndskraft hos kritisk infrastruktur (CER), förbättrad övervakning av undervattensinfrastruktur, civil-militära förslag inom exempelvis det permanent strukturerat samarbete (PESCO) och europeiska försvarsbyrån (EDA), hybrida snabbinsatsteam, dialog och projekt med privata sektorn för att stärka motståndskraften i infrastrukturen, stresstester av

kabelinfrastruktur, liksom att kraftfullare verka mot den ryska så kallade skuggflottan. Flera förslag är i linje med redan beslutade eller föreslagna åtgärder. Handlingsplanen lyfter även fram att samverkan bör öka och synergier sökas med Nato på området.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: I nuläget är fortsatt behandling oklart.

Faktapromemoria: -

11. Samarbetet mellan EU och den latinamerikanska kommittén för inre säkerhet (CLASI)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: I marginalen av RIF-rådet träffas inrikesministrar inom EU och från 16 latinamerikanska länder för att diskutera inre säkerhetsfrågor, med fokus på organiserad brottslighet och narkotika. Mötet sker inom det s.k. CLASI-samarbetet (Latin American Committee on Internal Security). Detta är det tredje mötet i denna konstellation och i samband med lunchdiskussionen väntas ministrarna ställa sig bakom en gemensam deklaration.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar utkastet till deklaration liksom det polska ordförandeskapets prioritering av organiserad brottslighet. Samarbetet med Latinamerika är viktigt i detta avseende. Regeringen stödjer det polska ordförandeskapets föreslagna ansats att fortsätta utvecklandet av samarbetet mellan EU och Latinamerika. Det samordnas och genomförs bland annat inom ramen för Empact (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats) där EU:s medlemsländer gemensamt arbetar mot organiserad brottslighet och motsvarigheten inom CLASI.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information i justitieutskottet den 21 september 2023. Samråd i EU-nämnden den 22 september 2023.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

12. Kampen mot narkotikahandel och organiserad brottslighet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Vid RIF-rådet planerar det polska ordförandeskapet att lämna en lägesrapport om arbetet med att genomföra EU:s färdplan för att bekämpa narkotikahandel och organiserad brottslighet. Färdplanen presenterades i oktober 2023 och innehåller 17 åtgärder inom fyra prioriterade områden; stärka motståndskraften i logistiknaven (bland annat hamnar), avveckla kriminella nätverk, störa affärsmodeller och beslagta brottsvinster, förebyggande åtgärder och internationellt samarbete.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet vid flera tillfällen, senast den 5 december 2024. Samråd med EU-nämnden vid flera tillfällen, senast den 6 december 2024.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: 2023/24: FPM19

13. Övriga frågor: Genomförandet av migrations- och asylreformer

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Johan Forssell

Förslagets innehåll: Kommissionen väntas ge en uppdatering av arbetet med genomförandet av migrations- och asylpakten. De tio rättsakterna kopplade till det gemensamma asylsystemet inom ramen för migrations- och asylpakten trädde i kraft den 11 juni 2024. Med undantag för vidarebosättningsförordningen som blev tillämplig direkt när den trädde i kraft, har medlemsstaterna två år på sig att anpassa sin lagstiftning och sina processer till de nya reglerna. Utöver det arbete som sker på nationell nivå pågår mycket arbete med genomförandet också på EU-nivå. Den 12 juni 2024 antog kommissionen, enligt bestämmelser i vissa av rättsakterna, en genomförandeplan för att säkerställa att medlemsstaterna är tillräckligt förberedda när de nya reglerna ska börja tillämpas. Den 12 december 2024 lämnade Sverige in den nationella genomförandeplanen till kommissionen i enlighet med bestämmelserna i pakten. Vid nu aktuellt möte väntas kommissionen informera om arbetet med genomförandet och därefter får medlemsstaterna möjlighet att lämna synpunkter.

Förslag till svensk ståndpunkt: Ett omfattande arbete med att genomföra rättsakterna i migrations- och asylpakten pågår. Ett korrekt genomförande i alla medlemsstater är avgörande för att systemet ska fungera. Regeringen välkomnar därför kommissionens arbete med genomförandet och att det sker återkommande uppföljning och diskussion i rådet. Det är också viktigt att nuvarande regelverk efterlevs till dess den nya lagstiftningen ska börja tillämpas.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till socialförsäkringsutskottet den 14 maj, 15 oktober och den 3 december 2024. Samråd med EU-nämnden om genomförandet den 5 juni, 4 oktober och 6 december 2024.

Fortsatt behandling av ärendet: Genomförandet kommer framöver vara en återkommande dagordningspunkt i rådet.

Faktapromemoria: -

Fredagen den 7 mars 2024 - Rättsliga frågor

14. Direktivet om harmonisering av vissa delar av insolvensrätten

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Riktlinjedebatt

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Förslaget till ett direktiv om harmonisering av vissa delar av insolvensrätten innebär att det ska finnas en gemensam minimireglering inom EU i vissa konkursrättsliga frågor. Det övergripande syftet med förslaget är att utveckla EU:s kapitalmarknad och underlätta för gränsöverskridande investeringar inom EU. En partiell allmän riktlinje som omfattar vissa delar av förslaget antogs vid RIF-rådet i december 2024.

Förslag till svensk ståndpunkt: Det är viktigt att medlemsstaterna har effektiva insolvensförfaranden och regeringen ser positivt på att EU tar initiativ för att underlätta för gränsöverskridande investeringar, vilket är viktigt för att utveckla kapitalmarknadsunionen. Regeringen har som målsättning att de harmoniserade reglerna inte ska bli mer långtgående och detaljerade än vad som är nödvändigt. Beträffande den del av förslaget som handlar om ett förenklat konkursförfarande för så kallade mikroföretag avser regeringen att, i enlighet med tidigare förankrad ståndpunkt, verka för att dessa regler tas bort från förslaget till direktiv.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med civilutskottet den 21 februari 2023, den 25 maj 2023 och den 19 december 2023. Information till civilutskottet den 14 november 2024. Samråd med EU-nämnden den 13 oktober 2023, den 5 juni 2024 och den 6 december 2024.

Fortsatt behandling av ärendet: Rådsförhandlingarna förväntas fortsätta på teknisk nivå under våren.

Faktapromemoria: 2022/23:FPM48

15. Övriga frågor: Aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet väntas informera om läget i pågående förhandlingar av aktuella lagstiftningsförslag.

16. Rättsstatsprincipen som en pelare för demokrati i Europa

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Justitieministrarna för regelbundet tematiska diskussioner om frågor med anknytning till rättsstatsprincipen, ofta med anknytning till frågor som lyfts fram i kommissionens årliga rapport om rättsstatsprincipen och inom deras kompetensområde. Diskussionerna bidrar till utbyte av bästa praxis samt identifiering av frågor som bör uppmärksammas och åtgärdas och kompletterar därmed Allmänna rådets årliga rättsstatsdialog utan att påverka dess övergripande roll och ansvar.

Temat för diskussionen vid RIF-rådet den 6 – 7 mars 2025 är ”Rättsstatsprincipen som en grundpelare för demokratin i Europa”.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen anser att medlemsstaternas respekt för de grundläggande värdena enligt artikel 2 i EU-fördraget, där respekten för rättsstatsprincipen ingår, är en förutsättning för samarbetet i EU. Det gäller inte minst för samarbetet på området för frihet, säkerhet och rättvisa där det ömsesidiga förtroendet för medlemsstaternas rättssystem är en förutsättning för ett mera utvecklat och effektivt samarbete. Det är därför, enligt regeringens uppfattning, viktigt att upprätthålla rättsstatsprincipen med hjälp av alla tillgängliga verktyg. De återkommande tematiska diskussionerna i kretsen av justitieministrar utgör ett värdefullt tillfälle att lyfta viktiga aspekter av rättsstatsprincipen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

17. Rysslands anfallskrig mot Ukraina: kampen mot strafflöshet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Vid RIF-rådet den 6–7 mars avser ordförandeskapet lämna en lägesrapport om Rysslands anfallskrig mot Ukraina och kampen mot strafffrihet.

Sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina den 24 februari 2022 har EU:s medlemsstater vidtagit en rad åtgärder såväl nationellt som gemensamt på EU- och internationell nivå för att säkerställa ansvarsutkrävande för internationella brott som begås i samband med Rysslands aggression mot Ukraina.

På EU-nivå har bland annat diskuterats hur EU:s medlemsstater bäst kan stödja utredningar av krigsförbrytelser i Ukraina. Stöd har bl.a. lämnats i form av nationella experter till stöd för ukrainska utredningar och genom ekonomiskt stöd eller sekonderade nationella experter till Internationella brottmålsdomstolen (ICC). Sverige har lämnat ett finansiellt bidrag till ICC. Därtill har Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten sekonderat ett antal åklagare och experter till domstolen. Sverige bidrar även med expertis till EU:s rådgivande civila insats EUAM Ukraina som stödjer reformer av rättsvärdande myndigheter och utredningar av krigsförbrytelser. Sverige ingår även i en kärngrupp som arbetar för att tillsammans med Ukraina inrätta en tribunal med jurisdiktion över aggressionsbrottet.

Under 2022 gavs Eurojust en ny uppgift att bevara, analysera och lagra bevisning avseende krigsförbrytelser som begås i bland annat Ukraina och som kan göras tillgänglig för nationella och internationella rättsliga myndigheter, inklusive ICC. Databasen som inrättats för denna uppgift har tagits i bruk (Core International Crimes Evidence Database – CICED).

Inom ramen för Eurojusts mandat har även en koordineringsmekanism som ska stödja utredningar och insamlingen av bevisning om det ryska aggressionsbrottet för framtida rättegångar inrättats (International Coordination Center for the Prosecution of the Crime of Aggression - ICCPA).

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet vid flera tillfällen, senast den 5 december 2024. Samråd med EU-nämnden vid flera tillfällen, senast den 6 december 2024.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

18. Rådets slutsatser om tillämpningen av EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna: finansiering för att främja, skydda och upprätthålla de grundläggande rättigheter

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Antagande och diskussion

Ansvarigt statsråd: Paulina Brandberg

Förslagets innehåll: Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna blev i och med Lissabonfördragets ikraftträdande rättsligt bindande som en del av primärrätten. EU arbetar aktivt med att stärka genomförandet av stadgan inom institutionerna och i medlemsstaterna, bland annat med utgångspunkt i kommissionens strategi på området. Kommissionen presenterar årligen en tematisk rapport om läget för grundläggande rättigheter i unionen, och rådet har i slutsatser åtagit sig att svara på kommissionens rapport med rådsslutsatser. Dessa två steg bildar tillsammans de två institutionernas årliga cykel för uppföljning av stadgans tillämpning. Kommissionen presenterade den 10 oktober 2024 en rapport om förhållandet mellan stadgan och finansiering för att främja, skydda och säkerställa tillämpning av grundläggande rättigheter.

Det polska ordförandeskapet presenterade den 19 december 2024 ett utkast till rådsslutsatser som svar på rapporten. Rådsslutsatserna belyser det samspel som finns mellan finansiering och möjligheten att bedriva ett arbete som främjar korrekt tillämpning av rättighetsstadgan. I detta hänseende lägger slutsatserna exempelvis fram ett konstaterande att finansieringsprogrammet CERV har bidragit positivt, en inbjudan till medlemsstaterna att säkerställa att fördelningen av bidrag till civila samhället sker på rättssäkra och transparanta grunder och en inbjudan till kommissionen att förenkla administrationen kring medelsfördelning och att utveckla synergier mellan olika finansieringskällor.

Svenska ståndpunkter återspeglas väl i det utkast som ligger på bordet. Det har varit prioriterat för regeringen att slutsatserna reflekterar behovet av väl avvägda, proportionerliga och relevanta åtgärder för att fördelning och användning av EU-medel inom det aktuella området ska ske på ett effektivt sätt, som samlat bidrar till att upprätthålla respekten för stadgan och tillvarata unionens ekonomiska intressen. Det har vidare varit en utgångspunkt för regeringen att slutsatserna inte på något sätt ska föregå förhandlingen om nästa fleråriga budgetram, eller ingripa i den nationella angelägenheten som den nationella budgetprocessen utgör. Det har på svenskt initiativ även tillförts innehåll som tydligt reflekterar att det finns en länk mellan EU-medel och respekt för rättsstatens principer och rättighetsstadgan, samt att denna länk har betydelse för att säkerställa att unionens gemensamma värden respekteras i praktiken. Vid rådsmötet väntas även ett erfarenhetsutbyte med direktören för EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA) äga rum med utgångspunkt i slutsatserna.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen avser ställa sig bakom ett godkännande av utkastet till slutsatser.

Regeringen välkomnar diskussionen och avser lyfta att korrekt tillämpning av stadgan måste säkerställas även i förhållande till finansieringsaspekter. Detta utan att föregå den kommande förhandlingen om den fleråriga budgetramen. Det är vidare angeläget att se den tydliga länk som finns mellan utbetalning och användning av EU-medel och rättsstatens principer och rättighetsstadgan. Detta är samlat centrala beståndsdelar i unionens strävanden att upprätthålla respekten för unionens grundläggande värderingar i praktiken.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Konstitutionsutskottet informerades skriftligen den 23 januari 2025.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

19. Övriga frågor

a) FN:s konvention mot it-brottslighet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Den 27 december 2019 antog FN:s generalförsamling resolution 74/247 om motverkande av användningen av informations- och kommunikationsteknik för brottsliga ändamål, där det beslutades att en öppen mellanstatlig ad hoc-expertkommitté skulle inrättas för att utarbeta en övergripande internationell konvention. Den 24 maj 2022 fattade rådet beslut om att bemyndiga kommissionen att inleda förhandlingar på EU:s vägnar. Förhandlingarna i ad hoc-expertkommittén avslutades i augusti 2024 och FN:s generalförsamling antog den 24 december 2024 en konvention med titeln *United Nations Convention against Cybercrime; Strengthening International Cooperation for Combating Certain Crimes Committed by Means of Information and Communications Technology Systems and for the Sharing of Evidence in Electronic Form of Serious Crimes*. Vid mötet kan kommissionen förväntas ge information om processen för undertecknande och ratificering av konventionen.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

b) Förhandlingarna mellan EU och USA om ett avtal om elektroniska bevis

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Den 6 juni 2019 gav rådet kommissionen i uppgift att förhandla fram ett EU-gemensamt avtal med USA om tillgång till elektroniska bevis. Behovet av ett sådant avtal kunde konstateras under förhandlingar av den så kallade e-bevisförordningen (EU:s förordning 2023/1543 av den 12 juli 2023 om europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden och för verkställighet av fängelsestraff eller annan frihetsberövande åtgärd till följd av straffrättsliga förfaranden). Avtalet ska syfta till att undanröja motstridiga skyldigheter som kan uppstå för tjänsteleverantörer som är underkastade såväl EU-rättslig som amerikansk lag i samband med utlämnande av elektroniska uppgifter.

Förhandlingarna med USA inleddes 2019. Med hänsyn till att förhandlingarna av e-bevisförordningen drog ut på tiden, pausades förhandlingarna med USA. Sedan förhandlingarna av förordningen kunde slutföras under våren 2023 återupptogs förhandlingarna med USA i mars 2023. Framtagande av avtalstexter har påbörjats och förhoppningen har varit att parterna ska kunna enas om en gemensam text under året 2025. Det är dock ännu oklart hur den nya amerikanska administrationen ser på förhandlingarna. Vid RIF-rådet förväntas EU-kommissionen ge en uppdatering kring läget i förhandlingarna.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Informationen till justitieutskottet vid ett flertal tillfällen, senast den 5 december 2024. Samråd med EU-nämnden vid ett flertal tillfällen, senast den 6 december 2024.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

c) Att stärka det rättsliga samarbetet i tredjeländer

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Vid RIF-rådet den 6–7 mars avser ordförandeskapet lämna information om diskussionerna kring stärkt rättsligt samarbete med tredjeländer. Vid mötet förväntas ordförandeskapet informera om det pågående och det fortsatta arbetet.

Under det svenska EU-ordförandeskapet hölls vid ett flertal tillfällen diskussioner på olika nivå om betydelsen av rättsligt samarbete i kampen mot den organiserade brottsligheten. De efterföljande ordförandeskapen har tagit arbetet vidare. Under det belgiska ordförandeskapet antogs i juni 2024 rådslutsatser om att stärka det rättsliga samarbetet med tredjeländer i kampen mot den organiserade brottsligheten. Som en del i uppföljningen av slutsatserna har Eurojust tagit fram ett underlag för diskussionerna som förs i rådet.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet om rättsligt samarbete i kampen mot organiserad brottslighet vid flera tillfällen, senast den 5 december 2024. Samråd med EU-nämnden vid flera tillfällen, senast den 6 december 2024.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

I anslutning till rådets möte: Gemensamma Schengenkommittén

1. Det övergripande läget i Schengenområdet

- a) Barometern
- b) Genomförande av prioriteringarna i Schengenrådets årliga cykel: förbättra effektiviteten i systemen för återvändande

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer och Johan Forssell

Förslagets innehåll: Se ovan punkt 4.

2. Rådets genomförandebeslut om fastställande av en rekommendation om den gemensamma förbättringspotential som konstaterades i 2024 års tematiska Schengenutvärdering i fråga om återvändande

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Se ovan punkt 5.

3. Förordningen om en gradvis driftstart av in- och utresesystemet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Riktlinjedebatt

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Se ovan punkt 3.

4. Genomförandet av interoperabilitet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Se ovan punkt 6.

5. Övriga frågor: Aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer och Johan Forssell

Förslagets innehåll: Se ovan punkt 7.